

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA.

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-sextâ mensis Novembris, Anno Domini M. DCC. LVIII.

M. LUDOVICO-MARIA GIRARD DE VILLARS, Doctore Medico, Regii Medicorum Collegii Rupellensis Socio, Præside.

Utrum à Nervis præcipui partium Consensus?

I.

MIRANDA sanè corporis humani structura, mirabiles ejus motus! at stupenda magis generalis illa partium sympathia, quæ tum in naturali, cum in morboso statu observanda venit: & ad quam spectat, quod ait Hippocrates, (*a*) confluxionem unam, conspirationem unam, & consentientia omnia esse.

Sympathia seu consensus partium, vel spectatur in partium actione & usu, & est concursus plurimarum partium ad hanc illamve actionem perfi-

(*a*) Sect. IV. lib. de alimentis.

ciendam conſpirantium : vel ſpectatur in morbo, ſeu conſtitutione quæ eſt præter naturam & eſt compaſſio quædam ſivè condolentia partium, quâ fit ut unâ malè affectâ, alia pars diverſa, ſimili vel diverſo, moleſto tamen ſenſu (*b*) condoleat. Uterque conſenſus in corpore humano occurrit frequentiſſimè; & admirandus eſt imprimis conſenſus ille partium ad actiones quaſlibet corporis viventis & ſani perficiendas concurrentium : ſed quàm frequenter in morbis ſit obvius paſſionum conſenſus, dicant practici naturæ obſervatores : hinc etiam apud Authores claſſicos morbi dividuntur in ſympathicos & idiopathicos : hinc pariter ſymptomatum diviſio in idiopathica & ſympathica : quæ ultima ſæpè ſæpius occurrunt in praxi medicâ, quandoquidem vix ſint morbi in quibus non manifeſtetur paſſionum conſenſus. Porrò hi morbi, ſymptomata, atque effectus varii qui per conſenſum aliquem in corpore noſtro excitantur, ad ſequentes claſſes commodè referuntur. (*c*)

Obvius eſt 1°. conſenſus textûs cellularis, qui per corpus latè diffunditur; & cujus omnes cellulæ ita inter ſe communicant, ut ſeroſitas in unâ collecta, liberè in vicinam exire queat. Viſus eſt (*d*) anaſarca hydrops per omnes cellulas ire redireque, modò manus, faciem, oculos, modò extremitates inferiores, teſticulos & abdomen viciſſim replere inflareque : ſic œdemata alicubi deſinentia alibi mox apparent : leucophlegmatiæ hydrops (*e*) ſupervenit. Mirum eſt quantùm à vulnere, maximè cranii integumentis inflicto, ſeſe diffundat aer * per textum celluloſum, emphyſema dicunt : Sunt & varii abceſſus qui per conſenſum textûs cellularis variis in corporis partibus apparere ſolent, maximè ubi amplior & pinguior eſt textus cellularis; hinc circa lumbos, ad inguina & exindè in faſciæ latæ membranam, in axillas, circa parotides adeo frequentes metaſtaſes : hinc denique in textu celluloſo frequentiùs morborum mutationes. 2°. Videtur aliquos conſenſus partium ad vaſorum ſanguiferorum conjunctiones pertinere : venæ ſectiones revulſivæ huc pertinent : ophtalmiâ laborantem alvi profluvio (*f*) corripi bonum : hinc in affectibus capitis inflammatoriis, ſalubris enematum uſus. Peripneumoniæ ſupervenit dolor capitis, quin & quandoque delirium. Ineunte phtiſi intensè rubent genæ. 3°. Conſenſus oritur ex ſimili duarum partium fabricâ, quâ fit ut pars altera alterius vices ſuppleat, & ex iiſdem cauſis in corpore natis, pars utraque patiatur ſimilia : hinc eſt quod ſibi invicem auxilientur diverſæ glandularum functiones (*g*) : ſic ab uberiori ſalivæ proventu, ſtrictior, ab inſenſibili perſpiratione ſuppreſſâ, alvus laxior; huc pertinet uteri conſenſus cum mammis; tempore pubertatis ſororiantur mammæ : puerperis eædem turgent lacte : mulieri utero gerenti, ſi mammæ ex improviſo gracileſcant (*h*), abortionis fit periculum. 4°. Admittimus etiam membranarum conſenſum, ſed neque talem, neque adeo generalem ac voluit Baglivius, qui naturali majorem ſibi finxerat duræ meningis ſenſibilitatem, & omnes in corpore humano motus huic acceptos referebat immeritò. Inſtante vomitu tremunt labia : ab herniis, ut aiunt, incarceratis, ſicuti & ab ileo enormes excitantur vomitus : totius fiſtulæ inteſtinalis tonus adaugetur, imminuiturvè à medicamentis in partem tantùm vires ſuas exerentibus. 5°. Tandem devenimus ad conſenſum nervorum, qui eſt omnium ampliſſimus, quique ut (mox videbimus) per totum corpus pariter longè latèque

(*b*) Rega de ſympat.

(*c*) Haller, primæ lineæ phyſ. edit. Gotting. 1751. pag. 359.

(*d*) Quæſt. Med. Par. anno 1757. *An in Celuloſo textu frequentiùs morbi & morborum mutationes.* Auth. M. Thiery, Doct. Med. Pariſ.

(*e*) Hippoc. Aphor. 47. ſect. VII.

* Quod audivi pluries obſervatum fuiſſe à colendiſſimo Profeſſore meo in omni arte Medicâ M. Ant. Petit.

(*f*) Hipp. Aphor. 17. ſect. VI.

(*g*) Vid. Quæſt. Med. par ann. 1753. authâ M. Miſſa, *an ſibi invicem*, &c.

(*h* Sect. V. Aphor. 37.

disseminatur: hic autem considerandus venit, vel in sensorio communi & primariâ nervorum originè, vel in nervorum truncis, vel in nervorum ramis plexibus miris inter se unitis & consentientibus.

I I.

PORRO nervi sunt partes teretes, albicantes, filamentorum instar à cerebri medullâ oblongatâ intra calvariam, & à medullâ spinali inter vertebras prodeuntes, indèque ad cæteras corporis partes, motûs, sensûsque causâ expansæ: omnis sensibilitatis & irritabilitatis prostant (*a*) primævi Authores: ab iis fibrarum proprietatibus petitur motûs principium in animali viventi; à nervis igitur tanquam à primario fonte, motus omnis in corpore humano, & motûs communicatio: est scilicet nervosum systema ex naturâ suâ stimulo mobile, irritabile, sensibile, quod axioma (*b*) Medicis qui corpus vivens, non verò inanimatum contemplantur. Sensibilitatis & irritabilitatis effectus variis in organis arte, vel naturâ vellicatis excitati, ubique in omnem quam diceres nervorum summam, seu totalitatem occultè prorepunt. Prout est vel major, vel minor alicujus nervi irritatio, secernitur vel major vel minor etiam ex communi sensorio spirituum animalium copia ad locum præsertim irritatum: hinc sensus doloris à sensu voluptatis nonnisi gradu irritationis differt. Si in quolibet nervo, undè aliquot surculi cum aliis propaginibus nerveis ex diverso trunco oriundis, in hoc vel illo ganglio conveniunt, aliqua irritatio excitetur; similis ferè & in his ipsis alieni trunci unicè connexis nervis effectus producitur; nihilo seciùs quàm si prima irritatio in iis ipsis contigisset: sic irritatis renum nervis, ad ventriculum usque transmittitur spasmus per nerveos plexus vicinos connexosque, hinc à nephritide vomitus: quod porrò omnibus certo sit indicio nervosa ganglia ita instituta, & fibrarum nervearum anastomoses ita fuisse à naturâ comparatas, ut frequentior & expeditior foret plurimarum partium consensus: partim igitur his nervorum dispositionibus, partim & eorum intra sensorium commune origini, referendi erunt quotquot à nervis oriuntur in corpore humano motus sympathici: huc referenda (*c*) est singularis illa sympathiæ species, in quâ stimulatâ vel dolente parte unâ, in contractionem agitur vel convulsione percellitur pars altera longè distans, quâ sympathiâ nihil frequentius.

Sic enim, ait medicinæ Antistes, in naturali œconomiâ cordis reciprocatio, respirationis alternatio, palpebrarum nictatio, ciborum deglutitio, fœcum alvinarum protrusio & egestio, urinæ defluxus & mixtio, penis erectio, seminis ejaculatio, fœtûs exclusio, singula à singulis propriisque stimulis sympathicè (*d*) sollicitantur: sit in omnium exemplum cordis reciprocatio: sanguis ubi primùm thalamos cordis ingressus est, distendit eorum parietes, fibræ omnes elongantur, nerveæ irritantur, major exinde spirituum copia juxta consuetas naturæ leges ad locum irritatum appellit: hinc validè contrahuntur fibræ musculosæ; & est cordis systole; quâ peractà, quiescit cor, usque dum citò novus adveniens sanguis, eodem mechanismo novam excitet contractionem (*e*), & sic porrò per totum vitæ curriculum.

(*a*) Vid. Quest. Med. proposita ab Illustriss. Præside. *An ut sensibilitas sic irritabilitas à nervis?* Par. ann. 1757.

(*b*) Vid. Quæst. Med. Par. Authore Magist. de Bordeu. *An digestioni opitulentur omnes organicæ corporis partes?* ann. 1752.

(*c*) In elegantissimâ quæst. proposit. ab ingeniosissimo & colendissimo M. Astruc, pro solemni cooptationis laureâ. Par. ann. 1743.

(*d*) Ibid.

(*e*) Vid. Tentamina Physica in Anatom. Heist. ab Illust. Auth. Tractatus Cordis.

I I I.

IMMORTALIS Winflovius nomine indigitavit maximi, majoris & minimi ſympathici (*a*), tres præcipuos nervos, qui utrinque per corpus propagines ſuas mittentes, maximas agunt partes in œconomiâ animali : horumce ſympathiæ * tùm inter ſe, tùm cum cœteris omnibus ferè totius corporis nervis ritè perſpectæ, plurima enucleabunt Nervorum conſenſus phœnomena.

1°. Nervus ſympathicus minimus, ſeu quod idem eſt, portio dura nervi auditorii os petroſum ingreſſa, & aquæductum fallopii tranſiens, reflectit ramulum per exiguum foramen oſſis petroſi ad duram matrem ; mox alium mittit ſurculum (chordam tympani dicunt) qui exinde in ramum quinti paris, qui parvus lingualis audit (*b*), inſeritur. Reliqua pars egrediens ex oſſe petroſo per proprium foramen, quod ſtylomaſtoideum vulgò dicunt, ad aurem externam, pericranium, muſculos oſſis yoidis, labrorum, ad genas, palpebras, & parotides abit : vix è proceſſu mamillari emerſit, cùm ad aurem externam mittit ramum, qui à parte poſtica auris, ſecundi paris (*c*) cervicalis ramo ; à parte verò anteriori, ramulo uno nervi maxillaris inferioris unitur : tùm perforatâ glandulâ parotidè, truncus ad angulum maxillæ inferioris in conſpectum venit, ubi in duos ramos dividitur (*d*), quorum unus inferior eſt, alter ſuperior : hic major duorum eſt, atque in ſeptem aut octo plerumque ramos diſtribuitur, qui ferè omnes in lateralem capitis partem ad faciem excurrunt, & ſpeciem plexûs formant, qui à ſimilitudine quâdam pes anſerinus appellatur : Nunc veniunt ab illo ſuperiori ramo, duo vel tres circiter ſurculi, qui ſupra tendineam muſculi temporalis partem, antè venam temporalem cum nervo maxillari inferiori communicant ; dùm à quarto ejuſdem rami ſurculo manifeſta anaſtomoſis inſtituitur cum ophtalmico Williſii nervo, qui apud Winflovium, orbitalis audit : deinde & ab ejuſdem aliis ramuſculis inſignes ſurculi producuntur ; qui tranſverſim faciem perrepunt, & plexum cum infra orbitali ramo nervi maxillaris ſuperioris, inſignem faciunt : nunc verò inferior nervi duri ramus æquè ac ſuperior variis in locis cum nervis maxillæ inferioris communionem habet ; diſtribuitur enim ad angulum maxillæ inferioris in multos ramos, qui partim ad faciem & partes vicinas, partim ad collum abeunt ; inter quos hic præcipue memorabilis eſt, qui ad marginem maxillæ inferioris longo itinere versùs muſculum labii inferioris migrat ; quo perforato, cum nervo ex maxillæ inferioris foramine prodeunte communicat. Cæteri inferiores ſurculi ſubter maxillam inferiorem, juxta collum anterius ad muſculum platiſmamyoides dictum pertingunt : quorum unus vel plures ad muſculum maſtoideum deſcendentes, inibi ſurculo ſecundi paris cervicalis uniuntur.

Coroll. Eſt igitur portio dura nervi auditorii utrimque ſympathias agens 1°. frequentiſſimas, cum ramis, & ramuſculis nervorum quintæ conjugationis medullæ oblongatæ ; illos & meritò quidem alteros diceres ſympathicos, quippè qui cùm tribus ſic dictis nervis, & aliis à medullâ oblongatâ prodeundis manifeſtas ha-

(*a*) *Traité des Nerfs ; grand, moyen & petit ſympatique.*

* Jamjam indicavimus quid intelligendum ſit per ſympathiam partium. Nervorum ſympathiæ apud Authores ſignificant mutuas eorum communicationes, uniones, conjunctiones, anaſtomoſes, &c.

(*b*) Winflow, *Expoſ. Anat. Traité de la Tête tom. 4. p. 377. edit. Amſt.* 1752.

(*c*) Idem *Traité des Nerfs.*

(*d*) Ibid.

beant communicationes: 2°. & cum utroque nervo ſympathico majori & maximo juncta eſt anaſtomoſibus ; 3°. & illius quoquè habetur commercium, cum infra occipitalibus nervis, cum ſecundo cervicalium pari, &c. Hinc meritò nervus ſympathicus minimus audit *.

2°. Nervi duo (*e*) quorum radices exiguis pluribus fibris conſtantes paulò ſupra corpora olivaria collocantur, octavam conjugationem nervorum è cerebro prodeuntium conſtituunt: quæ ſexta ab antiquis numerabatur; quæque ut potè partibus diverſis & ab invicem longè diſſitis proſpiciens, par vagum appellari ſolet: hos cnm M. Winſlovio ſympathicos majores appellamus, ſcilicet propter varias eorum in toto ſuo tractu communicationes, quæ maximè cum intercoſtalibus inſtituuntur. Porrò ſympathicus major unà cum ſpinali acceſſorio Williſii nervo, juxta ſinus laterales è calvariâ egrediens, utrimque deſcendendo per collum & thoracem ad abdomen, ramos impendit laryngi, pharyngi, cordi, pulmoni, & præcipuè ventriculo: nervos quoque è ſupremâ thoracis parte reflectit ad laryngem, qui indè recurrentes dicuntur: cœterùm tùm in collo, quam thorace, abdomine, variis plexibus implicatur cum intercoſtali: jam jam ubi è calvariâ emerſit, componi videtur ex tribus diverſis truncis: primus acceſſorius eſt, oriundus à ſeptem nervorum cervicalium ramulis, qui in unum quaſi truncum concurrunt: is truncus in cerebrum aſcendit, ubi (*f*) communicatione factâ cum principiis hypogoſſi & infra occipitalis nervi, exit è cranio cum trunco majori, cui firmiter adhæret, moxque ab egreſſu jam jam ab eo diſtinctus, mittit ramum ſympathicum, cujus fibra una ad majorem, altera ad minorem truncum ſeu pharingeum tendit: deinde. Novis etiam inſtitutis cum hypogloſſo & intercoſtali ſympathiis muſculum adit Trapeſium cui quoad maximam partem impenditur, & in rhomboideo (*g*) ultimo diſtribuitur. Secundus octavi paris truncus eſt pharyngeus qui pharyngem præſertim & linguæ baſim adit, ubi anaſtomoſes habet (*h*) cùm utroque nervo hypogloſſo. Tertius denique truncus omnium eſt maximus: mox ad colli vertebras in tumorem oblongum excreſcit: primi hujus tumoris rami veniunt ad laryngem, ubi cum nervo recurrente variè communicant: deſcendit autem truncus cum venâ jugulari in thoracis cavum; generatque ibi locorum, ubi bronchia pulmones ſubeunt, nervum recurrentem, qui ſiniſtro in latere circa arteriam aortam ſurſum flectitur, in dextro autem circa arteriam ſubclaviam, undè nomen nervi recurrentis natum eſt: is recurrens nervus factâ in utroque latere mirabili flexurâ, aliquot ad cor ramos mittit, aſcenditque ſecundum œſophagum versùs laryngem; ubi cum nervis laryngeis ſuperioribus varias anaſtomoſes habet: in toto hoc itinere, non paucos certè œſophago dat ramos: nervus iſte recurrens unà cum ſuo pari ſympathiam conſtituit, quæ inter œſophagum, tracheam, laryngem, & partes alias reperitur, quibus nervorum par octavum proſpicit. Nervi recurrentes ita & vocales dici poſſent quando quidem ad organa vocis excurrunt, iiſque ligatis, vel ſectis vox faucibus hæret. Cæterum paris vagi truncus uterque ramos exerit, qui invicem communicantes necnon & admiſſis pluribus intercoſtalium ſurculis, pulmonum, tum & cordis plexus notiſſimos conſtituunt: deindè ulteriùs deſcendens, utrimque largitur œſophago plu-

* Difficillima ſanè hujus nervi deſcriptio, mirum tamen quàm dilucidè morè ſuo ejus accuratam expoſitionem ſub oculos ponit ſagaciſſimus M. Petitus, in lectionibus ſuis Anatomicis.

(*e*) Viuſſens, Nevrograph. lib. 3. de Nervis pag. 179.

(*f*) Winſlow, *Expoſ. Anat. Traité des Nerfs*, pag. 173.

(*g*) Vid. edit. ult. Anat. Chirurg. D. Palſin, tom. 1. p. 417.

(*h*) Winſlow, *Traité des Nerfs*.

res surculos, qui invicem implicati, novas plexuum species efformant. Hisce constitutis, degeneres utrimque rami præcipui paris vagi, simul cum œsophago ad ventriculum descendunt, tumque nervi stomachales audiunt: (*i*) quorum sinister & anterior, ad anteriorem ventriculi superficiem, in multos ramos & surculos dividitur, qui in causâ sunt summæ ejus sinistri orificii sensibilitatis, & irritabilitatis: dexter verò & posterior per totam curvaturam minorem ventriculi expanditur: ex utriusque (*k*) fibris circà orificium superius ventriculi invicem coalescentibus, efformatur plexus quem coronarium stomachicum vocant. Ultimum porrò quod illius paris jam jam percipere licet, sunt propagines quædam à ramis stomachicis dimissæ, quæ intercostalibus inosculantur, ad efformandos simul mirabiles infimi ventris plexus, indèque idem quod in pectore, etiam in abdomine obtinetur inter utrosque nervos commercium.

Coroll. Constat itaque nervos octavæ conjugationis utrimque passim invicem communicare, simul & frequentissimas in toto suo tractu, cum intercostalibus nervis fovere conjunctiones: sunt & insuper sympathici cum nervis quintæ & nonæ cerebralium conjugationis, necnon & cum septem cervicalibus, mediante accessorio Willisii nervo, &c. rectè igitur sympathici majores dicti sunt.

3°. Illi ambo nervi, quorum medio, cœteri omnes mira inter se ineuunt connubia, à quibusdam intercostales, sed immeritò vocantur: ratione sitûs vertebrales dici possent (*l*): at potiori jure sympathici maximi appellantur. A Willisii temporibus ad nostram usquè ætatem creditum erat nervos sympathicos maximos, nervis quintæ & sextæ conjugationis originem acceptam referre: verùm quæ contra adducit Winslovius (*m*) à modo conjunctionis eorum cum nervis suprà dictis desumpta; & observationes quas priùs Academiæ Regiæ scientiarum communicaverat clarissimus Petitus Medicus, hanc opinionem prorsus subvertunt: scilicet observaverat (*n*) laudatus author ramum sexti paris paulò crassiorem fieri ab infertione fibræ nerveæ sympathici majoris, quàm supra locum insertionis: præterea ligato, vel secto nervi sympathici trunco ad carotidem apposito, qui deinde in oculi nervos quintum nempe & sextum par inseritur, ipsummet oculum videbat collabi, flaccessere, extingui, indicio certo virium supplementum quod tum oculo deerat à nervo ligato oriri. Quidquid sit autem de verâ ejus origine, singularis ille nervus utrimque juxta (*o*) laterales totius columnæ spinalis vertebrarum partes, super nascentes transversas apophises, immediatè situs est, è calvariâ ad os sacrum usque protensus: in toto illo tractu excrescit in tumores gangliformes numero plures quibus veluti internodiis intersecatur truncus: totidem sunt principia magni illius nervi, & ideò veluti cerebella, vel saltem spirituum diverticula haberi possunt: ex iis gangliis emittuntur ex unâ parte, posteriori nempè, rami sympathici ad omnes medullæ spinalis nervos: ab alterâ sivè anteriori surculi quàm plurimi exeunt ad efformandas mirabiles sympathias, quæ maximè cum octavo pare intra cavitates pectoris & abdominis instituuntur: ejus commercium est igitur, 1°. versùs superiora intra cranium cum quintæ & sextæ conjugationis nervis, qui oculis, fronti, naribus, ori, dentibus & faucibus prospiciunt: tùm per canalem carotidis internæ cranio exeuns, juxta par octavum, per collum, hinc per thoracem & abdomen, usque ad pelvim descendit, variosque plexus constituens, ramos dat ferè omnibus in thorace & abdomine contentis partibus: ad colli vertebras jam efformat ganglia (*p*) sympathico majori firmiter

(*i*) Ibid.
(*k*) Id. *Traité du bas ventre.*
(*l*) Anat. de Lieutaud. *Traité des Nerfs.*
(*m*) *Expos. Anat. Traité des Nerfs.*
(*n*) *Mémoires de l'Acad. Royale des Sciences, année* 1727.
(*o*) *Expos. Anat. Traité des nerfs.*
(*p*) Ibid.

adhærentia; hicque loci per breves ſurculos, anaſtomoſes habet cum nono ſivè majori hypogloſſo, & decimo medullæ oblongatæ nervo, qui rectius (q) primus cervicalium diceretur: deinde cum omnibus cervicalibus nervis commercium habet, ac proindè cum brachialibus & diaphragmaticis nervis ejus ſympathia manifeſtatur: ſed & ab illo immediatè ad nervum diaphragmaticum ſympathici plures dimittuntur ſurculi: ſic etiam ad nervum octavi paris laryngeum, necnon ad recurrentem, intra pectus, ramos dat ſympathicos: jam jam ſupra monuimus ipſummet maximum ſympathicum ſimul cum octavo pari pectorales conſtituere plexus: at verò mirabiliores hujuſce nervi ſympathiæ in infimo ventre latent in tot & tantis plexubus detegendæ: horum præcipui ſolaris, & lunares, juxta diaphragma ſub ſtomacho extenſi ex utriuſque maximi ſympathici ramis & pluribus majorum ſympathicorum ſurculis efformati, veluti radios è centro communi mittunt hinc & indè: ex iis efformantur cœteri plexus abdominales, hepathicus, lienaris, renales duo, meſenterici & hypogaſtrici: illi genitalibus internis virorum & mulierum ſurculos impendunt, quibus & etiam proſpicit ipſemet truncus ad pelvim uſquè protenſus: porrò antequàm ſupra os ſacrum, ſimul cum ſuo pari inoſculatione factâ terminetur ſympathicus maximus, priùs utrimque nervis lumbaribus & oſſis ſacri anaſtomoſibus junctus eſt; proindèque etiam cùm nervis cruralibus ſympathicus exiſtit.

Coroll. Hi ſunt porrò ambo nervi quos meritò ſympathiæ claves vocaveris: quarè poſt virum omni laude dignum uno ore majores ſympathici dicantur.

(q) Vid. Hiſt. Compend. Anat. p. 135. de nervis & Anat. Chirurg. D. Palfin, ult. edit. Par 1753, tom. 1. p. 405.

I V.

VENTRICULUS genuinum digeſtionis organum, mediantibus maximi & majoris ſympathici communicationibus, conſenſum obtinet cum omnibus fere totius corporis partibus; 1°. caput inter & ſtomachum ſympathiam adeſſe, & quidem reciprocam plurima nos edocent phœnomena: moleſtum ponderis ſenſum, & capitis dolores multi in diverſis digeſtionis temporibus perſentiunt, ſicut & dum urget appetitus; novi juvenem ſexdecim annos natum qui quoties horis matutinis panem ſuum edere omittebat, circa meridiem vertigine tenebricoſa & animi deliquio corripiebatur: vix primam deglutierat offam, cùm omnia evaneſcebant ſymptomata. Reciprocè agunt in ſtomachum capitis ictus, vulnera, commotiones atque fracturæ: quæ ſæpè ſæpius comitantur nauſeæ, vomitus, abdominiſque perturbatio.

2°. Pectus inter & ventriculum non diſpar eſt relatio: ſympathiam inter utrumque reciprocam haberi probant ratio, & obſervationes: ab iiſdem nervorum conjugationibus & nervis inter ſe ſympathicis (a) propagines ſuas nerveas accipiunt vintriculus & organa reſpirationis: hæc ratio, accedunt obſervata Medicorum: tuſſis convulſiva puerorum à ventriculo ſaburrâ ſcatente oriri ſolet; quod confirmat praxis quotidiana: quid tum quod aſthma, ut obſervavit Riverius, (b) ſæpius à pharmaco emetico curari ſoleat: hinc reciprocè tuſſis moleſta, non raro nauſeam, imò & vomitum inferre ſolet.

3°. De ratione conſenſûs qui ventriculum inter & cor animadvertitur hæc habet Vieuſſenius: (c) quod ab eodem gemino paris vagi trunco, undè nervi cardiaci paulò ſuperius oriuntur, etiam rami ſtomachici prodeunt, cauſa patet quarè tantam ſympathiam cor ipſum cum ſtomacho habet, adeò ut majori hujus vellicationi, illius deliquium ſuccedat: hinc à cardialgiâ lypothymiæ & ſyncopes:

(a) Vid. Parag. 3.
(b) Praxeos Med. lib. 7. cap. 1. de aſthm.
(c) Neuvrogrash, fol. 186.

quidni ab iisdem sympathiæ legibus deduceretur causa pulsûs intermittentis qui ut plurimum futuræ diarrheæ haud fallax indicium est : illa namque pulsûs intermissio nihil aliud est quàm syncope imperfecta & momentanea, id est defectio contractionis cordis in unâ pulsatione per intervalla recurrens, syncope verò est eadem defectio continuata.

4°. Partes omnes in infimo ventre contentas, sicuti inter se ita & cum stomacho manifestos fovere consensus, ratio & experientia suadent : enim verò nervi omnes ad singulas pertingentes ab eodem fonte derivantur (*d*) : hinc est quod dicat Willisius (*e*) cum paris vagi nervus præcipuè ad præcordia & stomamachum, atque intercostalis ad reliqua imi ventris viscera propagines distribuant, observare est quod inter hæc omnia non modò commercia quædam, sed sympathia & actionum passionumque consensus habentur : sic succorum dissolventium gastrici, pancreatici, intestinalis, bilis ipsiusmet uberior secretio sympathicè sollicitatur digestionis tempore : à nephritide vomitus adeò frequenter oriundi satis superque probant ventriculum inter & renes existere consensum quem faciunt plexus renales à magnis semilunaribus gangliis oriundi, sed plexus coronarius stomachicus maximis ramis cum plexubus semilunaribus communicat.

5°. Sensuum organa singula suo modo agunt in stomachum necnon & in diversas corporis partes, & reciprocè ab iisdem in consensum vocantur : tactus propriè dicti, cutis est genuinum organum : porrò dari consensum externas inter & internas corporis partes, docet anatome ; nervi, scilicet, sympathici maximi, cum nervis omnibus spinalibus sympathias agere deprehenduntur; sed à spinalibus nervis maximè prodeunt nerveæ partium externarum fibræ : confirmant observata: constrictio in tota corporis superficie ventriculo pleno adveniens, cum horrore, frigore, tremore ; quæ excipiunt calor ruborque cutis: à potu frigidiori subito persentiuntur frigus & horror : pavimento frigido inambulantibus, aut alvum laxari, aut intestina torqueri, aut menstrua supprimi contingit, quod lippis & tonsoribus notum : en ratio : spasmus à frigore fibris nerveis plantarum pedum inductus, per easdem transmittitur usque ad abdominis viscera, mediante sympathico maximo, qui & etiam cum cruralibus (*f*) nervis anastomoses habet : hinc constrictio adveniens intestinis, utero, mox suprà dicta inducit phœnomena.

Lingua præcipuum gustûs organum, præter nervum utrinque sui proprium ; majorem hypoglossum dicunt, & minorem qui à quinta conjugatione accedit, alium & admittit à sympathico majore advenientem utrinque ramum ; hinc est quod lingua maximè consentiat cum stomacho, quod apprimè norunt practici ; sic nonnumquam aphoniam patiuntur ægri (*g*) ventriculo ab aliquo humore læso, quo aut sponte, aut arte vomitu rejecto, vocem recuperant : quid quod à vermibus aphoniæ observentur periculi expertes : huc & referendum est quid prorsus simile quod aliquando à secto nervo accessorio observatum est. (*h*)

Omnem internam narium cavitatem investit membrana pulposa, mollis, multigenis propaginibus nerveis donata, quæ proprium est olfactus organum ; membranam pituitariam tum & sneiderianam vocant : eam nervi subeunt satis numerosi, mollissimi, medii quidem à primo pare qui per foramina cribrosi ossis in septum descendunt, piâ durâ ve meninge nequaquam (*k*) obducti : alii laterales nervi oriuntur à secundo nervi quinti ramo ejusque surculis, qui alios

(*g*) Prosper Alpin. de præsagiendâ vitâ & morte ægror.
(*d*) Vid. Parag. 3.
(*e*) Nervor. desc. p. 98.
(*f*) Vid. Parag. 3.
(*h*) Observatio Comm. à laudato M. Petit.
(*i*) Anat Chirurg. dernière edit.

deinde ad palatum mittit furculos ; in finu verò maxillari ab infra orbitali ramo & dentali ; deinde ramus internus nervi ophtalmici dimittit furculum, (*l*) qui per foramen orbitæ anterius cranium ingreffus, mox reflectitur per foramina cribrofi offis, fimul cum propriis olfactoriis ad narium membranam pertingendus : hinc eft quod vivida folis irradiatio in majorem oculi canthum fternutationem excitet : hinc fanè omnis fternutationis ratio : in fternutatione inquit Willifius (*m*) quamprimum fibræ nerveæ nares oblinentes à vellicatione corrugantur, illico nervi intercoftalis (*) commeatu diaphragma propter infpirationem altiorem aliquandiu deprimitur : deindè narium fpafmo remittente, etiam feptum violenter retractum expirationem fortiorem cum vehementi aëris exfufflatione præftat : pariter è contra, cum à titillatione fuper coftas factâ diaphragma fpafmo affectum cachinnos movet, unà facies & ora in rifum patheticè configurantur : porro cùm à furculo rami ophtalmici quinti paris inftituatur commercium illud quod nares inter & diaphragma, mediante fympathico maximo deprehenditur ; hinc eft quod inter fternutandum involùntariè claudantur ; quin & fæpe fæpius illachrymentur oculi.

Visûs organa & auditûs fua quoque exhibent fympathiæ phœnomena : varias ex diverfis coloribus fenfationes, tum & foni modulamina num immeritò pro Pharmacis habuit medicina prifca, & etiam nunc habent exteri Medici in mirandâ tarentulatorum (*n*) curatione faltem attendenti patet mutationes organorum novam reapsè modificationem imprimere fyftemati nervofo, quæ maximè ufque ad partes fympathicas tranfmittitur. Mirum non eft, inquit (*o*) Vieuffenius, quod inter aurem & linguam fympathia quædam habeatur, propter quam auditus guftui lenocinetur ; à nervo auditorio ad linguam accedit ramulus : Qui acutiffimos dentium dolores fuit expertus unquam, ille fuo periculo edoctus fuit oculos & aures ipfiffimis dentibus compati : fic & reciprocè fonus ingratus dentes moleftè afficit : hinc à certis fonis dentium ftridor ; hæc autem fieri communicatione nervi duri cum ramis maxillaribus & dentalibus (*p*) docet anatome ; quod verò ad oculos fpectat non eft quod miremur illos effe animi pathematum ficut & corporis affectionum indices : præterquam quod enim à quinque nervorum medullæ oblongatæ conjugationibus nervos fuos accipiant, ipfis & etiam nervi fympathici maximi (*q*) à reliquo corpore fpiritus nuncios deferunt : hinc eft quòd maximè paffionum confenfum habeant cum iis omnibus vifceribus adquæ nervi in tercoftales pertingunt.

6°. Quid non molitur uterus, qui tot protei formes in fequiori fexu generat affectus, organum fanè phificis æque mirandum ac mulieribus eft momentofum quod animadverterat Democritus cum fcripferit (*r*) veficæ vicina infantium mater, gravis calamitas, fexcentarum ærumnarum mulieri author uterus delitefcit : fedet in pelvis parte fuperiori : nervos habet à plexu mefocolico infimo qui veficam, uterum, inteftinum rectum magnis ramis adit ; alios & admittit tum ab ipfomet fympathici maximi trunco, cùm & ab offis facri nervis : hinc tantus uteri confenfus : qui ita porrò apud omnes practicos celebris eft, ut potiùs ejus rationem & caufas hîc inquirere, quàm experimenta afferre confilium fit. Omnes ferè partes quæ funt utero fympathicæ ex uno eodemque trunco nervos fuos habent

(*l*) *Expof. Anat. Traité de la Tête*

(*m*) Nervor. defcr. fol 93. fic etiam apud Vieuffen. Nevrographl fol. 189.

* Quippè qui in nervum quinti paris inferitur, à quo ophtalmicus procedit. vid parag. 3.

(*n*) Vid. Baglivi opera, Mead. tentamen de tarentulâ.

(*o*) Nevrograph. fol. 177. Vid. & hujus Thefeos parag. 3.

(*p*) Vide parag. 3.

(*q*) Vid. parag. 3.

(*r*) Democ. Hippoc. de Naturâ humanâ.

ex quo uteri nervi proveniunt, ex trunco ſcilicet nervi ſympathici maximi, qui vel ſuas ipſemet iis partibus genuinas impertitur propagines, vel ſympathicos propriis eorum nervis largitur ſurculos: quamobrem irritatio nervorum uteri per nervoſos ductus variis tranſmiſſa partibus, varia inducit ſymptomata; ſic ſenſus illius irritationis ex infimo meſenterico plexu à quo dimittuntur nervi uterini, in quibus incipit ſpaſmus, ad ſequentem plexum & ex hoc ad ſupremum facilè tranſmittitur; quia inter ſe varias, ſatiſque conſpicuas anaſtomoſes habent: hinc in inteſtinis tenſiones, tormina, borborigmos; quæ ſymptomata hyſtericis heu nimium frequentia; hinc & phœnomenon illud ſingulare, quo veluti globus per abdomen diſcurrens percipitur, ab aere ſcilicet elaſtico, modò hac modò in illâ inteſtinorum ſpaſmodicè contractorum parte (ſ) incarcerato & rarefacto: ſed cùm inter omnes plexus abdominales manifeſta intercedat communicatio, ad renes uſque mox accedit uterinus ſpaſmus; hinc urinæ paucæ, tenues, limpidæ quin & quandoque earumdem totalis ſuppreſſio: ſi ad veſicæ ſphincterem, hinc creber ad urinam ſtimulus: ſimilem ob cauſam nervorum nempè communicationem, ulterius prorepens hyſterica nervorum agitatio, ad ventriculum uſque delata, nauſeas, vomitus, cardialgias inferre ſolet; tum & anxias conſtrictiones & anguſtias circa præcordia, palpabilem ſtomachi circa ſcrobiculum cordis inflationem, ob ſcilicet immanes ventriculi ſpaſmos: hinc eſt quod Hoffmannus (t) uterum quidem affectionis hyſtericæ authorem habuerit, ſedem verò præcipuam ſpaſmorum hiſtericorum in ventriculo & inteſtinis collocaverit: in pectore pleræque fere partes à ſympathico maximo (u) nervos ſuos accipiunt: hinc à ſimili affectione tuſſes, anhelitus, reſpirationis difficultas, quin & quandoque talis pectoris conſtrictio, ut ſuffocari videatur reſpiratio; in corde palpitationes, animi deliquia, ſyncopes, in gutture præfocationis ſenſus, qui oritur ex eo quod nervus ſympathicus maximus ad nervos recurrentes ſicuti & ad nervum octavi paris laryngeum ſurculos mittat ſympathicos (x): tandem ſi ſpaſmodicæ oſcillationes ſucceſſivè cerebro communicentur, excitant in eo dolores, vertigines, aliasque ſimiles affectiones; quin & fortè hyſtericæ ſicuti & parturienti convulſiones & epilepſiæ ſuperveniunt.

7°. Partium conſenſum annunciat etiam medicamentorum ſicuti & venenorum actio: ſunt enim medicamenta quæ ſimul atque ventriculum attingunt, effectum etiam in diſſitis partibus exerunt: exemplo ſit opium princeps remediorum ſedantium: hujus vel dimidium ſaltem granum, idque vel ſolum, vel cum aliis mixtum, ſimul acceperis ſedat dolores & dormiendi affert cupidinem, ſcilicet propter atoniam in toto genere nervoſo inductam; * namque ab actione opii peſſumdantur proprietates nervorum eſſentiales quæ ſunt ſenſibilitas & irritabilitas: in nimia relaxatione fibrarum ſerique vel ſanguinis fluxu, validius ſtypticum aſſumptum dum adhuc moratur in ventriculo etiam in remotioribus locis adſtringentem edit effectum: ſic ad ſiſtendas tutò & citò ſummas hæmorrhagias feliciſſimè utuntur pilulis aluminis helvetii: nerveæ ſcilicet ventriculi & inteſtinorum fibrillæ ab iis medicamentis irritatæ ſpaſmum communicant toto generi nervoſo: hinc ** conſtringuntur arteriæ venæque & ſiſtitur hæmorrhagia:

(ſ) *Anat. d'Heiſter avec des notes, art. des Mouvemens ſympathiques.*

(t) Med. Rat. ſyſt. tom. 3. cap. 50. de conſenſu part.

(u) Vid. Parag. 3.

(x) Ibid.

* Legantur experimenta quæ referuntur in diario Med. menſis Julii anni 1758, cum opio tentata in animalibus viventibus à M. Robert Wiſt Profeſſ. Med. Edimburg...

** Accuratius exculta nervorum Anatomes docuit ubique fere corporis nervos arteriis & venis circumjacere, ita ut inſtar laquei illas pro varia ſtimuli ratione vel conſtringere, vel relaxare poſſint.

fimili propè modò agunt & martialia : fic enim docet Chemiæ peritiffimus M. *Baron* (y) : ferrum cujus præcipua & unica quidem virtus eft aftrictoria, in eò tantum fecretiones ab atoniâ vaforum fuppreffas reftituit, in quantum eorumdem tonum & actionem adauget: fic pergit laudatus author : verifimillinum eft medicamenta martialia & quælibet aftringentia nufquam vias circulationis fubire, fed omnem fuam in ventriculi & inteftinorum tunicas exercere virtutem ; ac proinde illorum vim adftrictoriam, favente folâ nervorum communicatione ad cæteras membranas & corporis vafa deferri. Porrò quæ foleant exoriri fymptomata ab affumptis venenis dum ea etiam in ftomacho fubfiftunt, idque unicè per vellicationem, erofionem tunicæ ejus nerveæ optimè delineavit Wepferus (z).

(y) *Chimie de Lemery, nouv. édit. p.* 140 *&* 142.

(z) In perdocta Differtat. de cicuta aquat. Cæcileæ 1716.

V.

AST objicient aliqui, illas nervearum fibrarum anaftomofes à nobis paffim decantatas, fictitias effe : quibus lubenter concedimus fibras nerveas fingulas in truncis majoribus fibi paralellas & totâ longitudine diftinctas effe : aft idem non poteft dici de eorum furculis & propaginibus ; quin imò contrarium docent præftantiores anatomici : intereà tamen haud negamus, ait Willifius (a) nervos inter progrediendum fibris mutuo commiffis invicem communicari : fimilia propè habet Vieuffenius (b) : etenim, inquit, cùm nervi parium octavi & intercoftalis iifdem fermè partibus propagines fuas diftribuant, neceffum fuit ut affines effent, & invicem communicarent, quò inter partes omnes quibus profpiciunt, actionum, paffionumque confenfus haberetur. Winflovii, ni fallor, fuit mens eadem, cum hæc fcrifperit (c) ganglia femilunaria, dextrum nempè & finiftrum à fe invicem mittunt fafciculos nerveos qui mutuò implicati, conjunctionibus fuis efformant textum plexiformem fub diaphragmate immediatè fitum, plexum tranfverfalem dicunt: apertiùs autem loquitur celeberrimus M. Petitus : nervi, inquit (d), inftar vaforum fanguiferorum anaftomofibus juncti funt: fed quomodo fiant illæ anaftomofes, nondum equidem perfectè cognitum eft : verùm illud affirmari poteft nempè quod nervi in conjunctionibus fuis, modò veris anaftomofibus fibi invicem occurrant, modò filamenta nervea mediante textu cellulari in invicem tantùm coalefcant : fed hæc docet omnes anatomica infpectio : quis enim non intelligat dum ritè perfcrutatur plexuum abdominalium nodos, varias eorum inter fe ac propè innumeras communicationes intimas ; quis, inquam, hæc videndo non rectè dixerit verè invicem inofculari nervos & inftar vaforum fanguiferorum anaftomofibus effe conjunctos : nunc verò etiam fi poneretur, gratis fanè, fibras nerveas in quibufdam nervorum truncis toto fuo tractu ab invicem effe diftinctas, neque unquam veris anaftomofibus fibi mutuò occurere : illud porrò ex hypotefi non poterit affirmari nifi de illis nervis qui à fuâ origine, ad finem fuum uno tractu & abfque mutatione extenduntur : nufquan verò fibrillæ nerveæ habendæ funt à principio ad finem parallelæ ; ab invicem diftinctæ, & uno tenore excurrentes in iis nervorum truncis, qui ganglioformibus tumoribus funt veluti interfecti, quales funt duo maximi, duo majores fympathici, & omnes nervi fpinales qui tamen omnis, ferè dicam, fympathiæ proftant Authores : enim verò ganglia nervea penitiùs examinata videntur efformari à fibris nerveis denfiffimo ordine coagmentatis & diverfimodè implicatis, tum & ex confluentibus arteriis & venis fimul durâ piâque me-

(a) Nerv. defc. 85.
(b) Nevrog. p. 180. fic & paffim.
(c) *Expof. Anat. Traité des Nerfs*, n°. 413, & alibi.

(d) Tum in lectionibus fuis Anatomicis cum in ultimâ edit. Anat. Chirurg. D. Palfin, to. 1. p. 403 & 404.

ningo inclusis : ea habentur à summis in arte viris *(d)* veluti totidem cerebella, vel saltem spirituum diverticula; hinc & à Winslovio veluti totidem nervi sympathici maximi principia spectantur : similiter & illæ reticulares filamentorum nerveorum implicationes, à tumore ganglioformi è centro oriundæ quas plexus ganglioformes dixerunt anatomici, obstant uniformi fibrarum nervearum distinctioni ; dum è contra earumdem anastomoses haberi manifestè confirmant.

Instabunt 2°. Quî fiat, inquient, ut hæc potiùs pars afficiatur præ alia, licet ambæ per nervosos ductus communicationem habeant cum parte affectâ, cur v. g. in paroxismo hysterico adeò graviter afficiantur intestina, ventriculus, diaphragma, dum vix aliquid mali patiuntur lien & hepar : in promptu est ratio ; diversa horumce viscerum sensibilitas, quâ fit ut ex iisdem stimulis non eadem excitentur phœnomena in omnibus partibus : sic alii sunt *(e)* effectus irritationis in tendine, ligamento, periosteo, durâ meninge & cæteris partibus eximiâ sensibilitate conspicuis, alii in pulmonibus, renibus, hepate, liene & aliis minori sensibilitate præditis.

Objicient 3°. Partes omnes, quæ sunt inter se sympathicæ, fore semper reciprocè sympathicas, si earum sympathia nervis ejusdem conjugationis aut saltem connexis accepta referatur : sed contrarium observatur, sic inest diaphragmati notissima sympathia cum utero, quo dolente in consensum trahitur diaphragma : sed uterum à diaphragmate vicissim affici nunquam observatum : hæc quæ achillea putarentur facili quidem negotio everti possunt. 1°. Non directè jactantur in nos, quippèqui non unicam hanc statuimus sympathiæ causam. 2°. Plurima passim *(f)* indicavimus sympathiæ reciprocæ exempla. 3°. Quæ superiùs dicta sunt de diversâ partium sensibilitate huc conferunt : hinc enim est quod diaphragma maximè sensibile à stimulo quovis ab utero adveniente in contractionem sollicitetur, dum uterus minori sensibilitate præditus, à stimulo ejusdem energiæ, vel etiam intentiori à diaphragmate communicato vix afficiatur ; porrò nobis incumbebant disquirendi partium consensus, statuendumque erat horum præcipuos à nervis oriri ; quod satis probasse existimamus ; undè concludere licet,

Ergò à Nervis præcipui partium consensus.

(*d*) Vieussens, Neprograph. pag. 189. Lancisii, Dissertat. lat. quæ prostat in adversar. Anat. Morgagni. V. pag. 101 : J. Maur. Hofm. idea Mach. hum.

(*e*) Vide quest. prop. à sap. Præf.

(*f*) Parag. 4.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Carolus-Franciscus Theroulde de Toulouse de Vallun, Eques.	*M. Stephanus - Ludovicus Geoffroy.*	*M. Claudius - Carolus Dejean.*
M. Anna-Carolus Lorry.	*M. Dionysius Pautier de la Breuille.*	*M. Franciscus Cochu.*
M. Bernardus - Nicolaus Bertrand.	*M. Natalis Andreas-Joannes-Baptista Chesneau.*	*M Joannes de Diest.*

Proponebat Parisiis STEPHANUS DHUAUME, Blæsensis, Doctor Medicus Monspeliensis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, Theseos Author, A. R. S. H. 1758, A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis Viduæ QUILLAU, Universitatis & Facultatis Med. Typographi, 1758.